

Тадқиқот **uz**

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

No 19
31 август

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 19-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
11-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
19-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-11**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
19-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-11**

ТОШКЕНТ-2020

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 19-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 август 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020. - 10 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиши йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга баршиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, очимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажида Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Сахифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

- 1. Do'smatova Dilfuza Kuzibayevna**
JISMONIY TARBIYA VA SPORT: TA'LIM SOHASIDA JISMONIY TARBIYA7

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

JISMONIY TARBIYA VA SPORT: TA'LIM SOHASIDA JISMONIY TARBIYA

*Do'smatova Dilfuza Kuzibayevna
Sirdaryo viloyati Guliston tumanidagi 20-umumiy o'rta ta'lif maktabi
II-toifali o'qituvchisi.
Телефон: +998(94)5880170, +998(90)2412921*

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarni har tomonlama yetuk qilib tarbiyalashda jismoniy tarbiyaning o'rni va vazifalari, hozirgi davrda jismoniy tarbiya va sportga bo'lgan e'tibor va ehtiyojning oshganligi, jismoniy tarbiya va sportning inson salomatligi , rivojlanshidagi ahamiyati haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Jismoniy tarbiya, sport, ta'lif- tarbiya, barkamol avlod, jismoniy tarbiya vazifalari, sog'omlashtirish va rivojlantirish, boshlang'ich sinf.

"Bugun biz yurtimizda keng ko'lamlı islohotlar va jadal o'zgarishlarni amalga oshirmoqdamiz. Va bu yo'lda jismoniy sog'lom va barkamol avlodni voyaga yetkazish bizning ustuvor vazifamiz va biz buning uchun bor kuch va mablag'larimizni safarbar etamiz."

Sh. Mirziyoyev.

Mamlakatimiz kelajagi uchun sog'lom avlodni tarbiyalash hamda voyaga yetkazishda jismoniy tarbiya va sportning ahamiyati juda katta. So'nggi yillarda jismoniy tarbiya va sport yoshlari hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Yurtboshimiz rahnamoligida yosh avlodni har tomonlama sog'lom qilib voyaga yetkazish, ular uchun barcha shart-sharoitlarni yaratish hamda zamonaviy sport majmua inshootlari barpo etilishiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Shu bois mamlakatimizda aholi salomatligini yanada mustahkamlash, ayniqsa, yosh avlodning barkamol bo'lib voyaga yetishi uchun zarur imkoniyatlar yaratilmoqda. Bugungi kunda farzandlarimizni barkamol, komil insonlar etib tarbiyalashda o'quvchilarni o'zida mustaqil ravishda jismoniy tarbiya mashqlarini bajarishga o'rgatish zarur.

Ta'lif sifati va samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri –o'quvchilarda bilim, ko'nikma , malakalarni yuqori darajada berishdan iboratdir. Jumladan, umumiy o'rta ta'lif maktablarida fan yo'nalishlari bo'yicha uzviylashtirilgan o'quv dasturlari, zarur me'yoriy hujjatlar va rejalarining amalga joriy etishi bilan birga ta'lilda yangi innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarda bilim samaradorligini yanada oshirish imkoniyatlari yaratilmoqda.

O'sib kelayotgan yosh avlodning jismoniy va ma'naviy salomatligini shakllantirish, sog'lom turmush tarziga intilish va sportga mehr-muhabbatni singdirish borasida shart-sharoitlar yaratib berish, bolalar ommaviy sportini qishloq joylarda rivojlantirishga alohida e'tibor berish, vatanga sadoqatli barkamol avlodni tarbiyalash, bolalar orasida iste'dodli sportchilarini tanlab olish ularning qobiliyatini rivojlantirishga ko'mak berish maqsadida jismonan baquvvat bo'lishni yanada rivojlantirishda muhim omil bo'lmoqda.

Jismoniy tarbiya- insonni jismoniy kamolotga erishishga yo'naltirilgan pedagogik jarayondir . Jismoniy madaniyat jarayonida aqliy, axloqiy, estetik va mehnat tarbiyasi birligida amalga oshiriladi. Jismoniy tarbiya nazariyasi ijtimoiy, tabiiy va pedagogik fanlar bilan o'zaro bog'liq. Jismoniy tarbiya fan sifatida jismoniy tarbiya, sport turlari bo'yicha mutaxassislarini tayyorlash hamda maxsus bilim olishda asosiy fan hisoblanadi. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi bu- inson jismoniy kamolotini boshqarishning umumiy qonuniyatlari haqidagi fandir. Ushbu fanni egallash jismoniy tarbiyaning barcha bo'g'inlariga tegishli masalalarni hal qilishga to'g'ri yondoshish imkonini beradi.

Jismoniy tarbiya fanining asosiy maqsadi, o'quvchilarni jismonan sog'lom, baqvvat bo'lislari bilan birga Vatan mudofaasiga, mustaqil hayotga va mehnatga tayyorlashdan iboratdir. Umumiy o'rta ta'lim maktablari jismoniy tarbiya darslarida yuqorida ta'kidlab o'tilgan maqsadlar asosida asosiy uchta vazifani hal etiladi. Bular, ta'limiy, tarbiyaviy va sog'lomlashtiruvchi.

Jismoniy tarbiyaning o'ziga xos vazifalari shunday xususiyatlarga egaki, ular bolalarning harakat faoliyatiga oid tabiiy talablarni qondiradi. Shu asosda jismoniy holat hamda sog'liqni mustahkamlash organizmni rivojlanadiradi va hayotga zarur bo'lgan jismoniy qobiliyatni ta'minlaydi.

O'sib, rivojlanib kelayotgan yosh avlodni har tomonlama rivojlanishi, sog'lomlashtirish, ilm olish, ma'rifiy-tarbiyaviy vazifalarni hal qilishda bir-biriga bog'liq holda amalga oshirib boriladi. Sog'lomlashtirish vazifalari o'quvchilarning salomatliklarini mustahkamlashga, organizm funksiyasini har tomonlama rivojlanirishga yo'naltirilgan jismoniy qobiliyatni, asosiy harakat sifatlari va ish qobiliyatini oshirish vositalari hamda shakllar tizimi orqali amalga oshiriladi. Jismoniy tarbiyaning asosiy vazifalarini samarali amalga oshirishda jismoniy tarbiyaning ko'p qirrali va o'zaro aloqador tizimidan foydalanish yo'li bilan ketma-ketlikda hal qilish mumkin. Jismoniy mashqlar majmuasiga ertalabki badantarbiya, jismoniy daqiqalar, tanaffusdagi o'yinlar, jismoniy tarbiya darslari, sinfdan tashqari jismoniy sog'lomlashtirish, ommaviy-sport va to'garak ishlari kiradi.

Ta'kidlash lozimki, o'quvchilarning tanadagi kimyoviy, biologik, fiziologik o'zgarishlarni tegishli fanlar bilan bog'liq holda bilib borishlari maqsadga muvofiqdir. Jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanib, organizmda modda almashish, tana a'zolarini kuchsiz, o'rta va kuchli (sekin, o'rta va tez) haroratlarga keltirish yo'li bilan ularning bir zaylda yaxshi ishlashiga, chiniqishiga erishish mumkin.

Jismoniy tarbiya bilan muntazam shug'ullanuvchilar sog'lom, tetik, chaqqon, yengil bo'ladilar va ishda, o'qishda tez toliqib qolmaydilar. Inson tanasini jismonan rivojlanirish uchun to'gri va meyorida ovqatlanish, dam olishni ta'minlash, o'z vaqtida jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug'ullanib borishi lozim. Shunday ekan, jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanish o'quvchilarning kundalik vazifalari qatoridan o'rinnegallashi lozim.

Agar biz jismoniy tarbiya va sport tarixiga nazar solsak, ma'lum bo'ladiki, sport kishilik jamiyati paydo bo'lganidan, to hozirgi kungacha saqlanib kelayotgan turli harakatli o'yinlar, bellashuvlar, musobaqalar ko'rinishida bizgacha yetib keldi va u hozirgi darajaga erishdi. Hozirga kelib, sport va jismoniy tarbiya yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda va sport davlatimiz siyosatida muhim o'rinnutadigan yo'nalish hisoblanadi. Jismoniy tarbiya va sportning ahamiyatini umumiy o'rta ta'lim maktablarining boshlang'ich sinflarining ilk kunlaridan boshlab nazariy va amaliy ko'rinishda tushuntirib borish, unga kundalik hayotda amal qilishga o'rgatib borish biz o'qituvchilarnig asosiy vazifalaridan biri ekanligini unutmasligimiz kerak.

Lekin shuni ta'kidlab o'tish zarurki, 2020-2021-o'quv yiliga belglangan o'quv soatlari dars setkasida boshlang'ich sinflarda jismoniy tarbiya faniga haftasiga bir soatdan berildi. Mening fikrimcha, ko'p yillik tajribamga suyangan holda shuni aytishim kerakki, asosan maktabdagagi bolalar jismoniy rivojlanish davrining asosiy boshlang'ich bosqichida haftasiga bir soat dars jismoniy tarbiya darslarining maqsad va vazifalarini to'liq bajarish uchun yetaricha emas. Ayniqsa, boshlang'ich sinf yoshidagi o'quvchilar bu yosh davrlarida jismoniy tarbiya darslariga juda ham qiziquvchan va intiluvchan bo'lisladi. Ularning bu qiziqishlari, intilishlari jismoniy tarbiya darslarida oquvchilar oldiga qo'yiladigan barcha talablarni xattoki u juda murakkab bo'lsa ham, bajara olishlariga imkon beradi. To'g'ri, hozirda sportga bo'lgan talab va ehtiyojlarni qondirish maqsadida juda ko'p sport maktablari, turli xil inshootlar faoliyat yuritib kelmoqdalar. Ammo, mamlakatimizning chekka qishloq hududlarida sport inshootlari deyarli mayjud emas. Vaholangki, shu qishloq bolalari ichida ham juda katta iqtidor va salohiyatga ega bo'lgan farzandlarimiz bor. Shuning uchun maktablarda o'tiladigan jismoniy tarbiya darslariga, chekka qishloq hududlaridagi maktablardagi jismoniy tarbiya moddiy texnik bazasining yetarli ekanligiga yana bir bor e'tibor qaratish lozim deb o'ylayman.

Xulosa qilib aytganda, hozirgi kunda bolalar o'rtasida jismoniy tarbiya va sportni rivojlanirishga bo'lgan e'tibor kelgusi avlodlarning sog'lom, barkamol, har tomonlama yetuk bo'lib yetishishlarining asosiy mezonidir. Shuning uchun ta'lim sohasida jismoniy tarbiya va

sportni rivojlantirish yo'lida olib borilayotgan ishlarni yanada jonlantirishimiz, bu yo'lida davlatimiz yaratib berayotgan barcha imkoniyatlardan to'g'ri foydalana olishimiz bugungi kunimizning muhim vazifasidir.

Foydalaniman adabiyotlar:

1. Sh. Mirziyoyev. "Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug'", hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi" Toshkent: "O'zbekiston" NMIU 2019
2. Mahkamjonov K, Salamov R, Ikramov I, "Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi" Toshkent: "Iqtisod-moliya" 2008
3. Mahkamjonov K, Xo'jayev F, "Jismoniy tarbiya " o'quv qo'llanma 3-sinf . Toshkent: "O'qituvchi" 2010
4. Mahkamjonov K, Xo'jayev F, "Jismoniy tarbiya " o'quv qo'llanma 4-sinf . Toshkent: "O'qituvchi" 2010
5. "Boshlangich ta'lim" jurnallari.
6. "Jismoniy tarbiya darsliklari va o'qituvchi uchun qo'llanmalar.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 19-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(11-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.08.2020

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000